

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacsor 452 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délel. Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, augusztus 13-án 1862.

Ujból megindultak volt az országgyűlési hírek, melyeknek alapjául szolgál részint a Felségének a kancellárhoz küldött legfelsőbb irata, melyben egy királyi propositiont szolgálandó nemzetiségi törvényjavaslat készítése hagyatik meg, mely legfelsőbb kézirat végén, legközelebbi országgyűlésről van szó; részint néhány magyar államférfiak fellépéséből, kik részint a Felségénél kihallgatásokat nyertek, részint bizonyos fűrdőhelyen összejövetelt tartva egy memorandumot nyújtottak volna be gr. Eszterházi és Sennyei urak által a korlátokhoz. A pesti lapok azt hiszik, hogy ezen memorandum körülírt hír desavouáltatni fog: minthogy azonban ez még ekkor nem történt meg, érdekes lesz a memorandum alapeszméit ismertetnünk.

E szerint a király az összehívandó országgyűlés elé, következő két előterjesztvényt küldendé:

1) Az 1848-iki törvények kiegészítésére elővendő a pénzügyi kérdés, s megalkotandó, hogy mennyit képes Magyarország az osztrák államadóságból átvállalni, vagy hány krt képes fizetni az adó minden forintja után?

2) Valahányszor a magyarországi és bécsi államtanácsa határozatai közt differenciák történnek, küldjen a magyar országgyűlés képviselőket Bécsbe, hogy ott kiegyenlítés történhessen.

A februári pátens oda módosított, hogy az öszsreichsrath ezen gyűlései nem rendszeresen tartatnának, csak akkor, midőn differenciák merülnének fel, vagy a Magyarországra rovardó adóilletélen módosítás szándékoltatnék.

De a mint említők, a lapok azt hiszik, hogy ezen hír meg fog hazudtatni.

Gróf Forgáchnak közelebből közlött leveléből úgy látjuk, hogy még a megyék visszaállításának sem látja idejét, s az ez országgyűlésekről terjedő hírekre nézve, meg lehetős hivatalos csafolatnak tekinthető, e részben azonban megjegyezzük, hogy a kancellár levele korábbi keltű (jul. 19.) mint a magas államférfiak értekezései a kancellárral, s kihallgatásai az uralkodónál; e levél után Európa ábrázolja sokat változott, aggasztó hírek szárnyalnak az olasz eszelekvési párt szándékairól, s a magyarokkal kibékülés szükségességének érzete új kifejezést nyert az osztrák lapokban: Így például, a „Vaterland“ egyik utóbbi számában olvassuk:

„Az Olaszországban előforduló nagyfontosságú események, melyek aggályteljes visszahatással látszanak fenyegetni Ausztriát; sürgetik az osztrák kormányt azon követeléssel, hogy a Magyarországgal kiegyenlítés — mely mellett Lajthán innen és túl annyi hazafias szót emelkedett — komolyan kezdeményeztessék, s Ausztria legyen bensőleg megszilárdulva, hogy kívülről is megszilárdulva, nagyobb nyugalommal tekinthessen a következő események elé, mint a hogy azt e szempillantásban teheti. A pénz- és bankkérdés valóban életkérdések Ausztriára nézve, de még mind első vonalban áll Magyarország megnyugtatósa, s minél őszintebben s erélyesebben törekszik a kormány ez utóbbi célra, annál többet fog használni Ausztriának, s természetesen nyerni minden belső kérdés megoldására nézve.

A „P. Napló“-ból pedig a szláv lapok idevonatkozó nyilatkozatait olvastuk, melyekből a következőket emeljük ki. A „Pozor“ aug. 4-i számából a „P. N.“ a következő kivonatot közli:

„A lajtántaliak ugynevezett államminisztere csak mint bizonyos névvel az örömmel nyilatkoztatta ki a legszűkebb birodalmi tanács előtt, hogy a kiegyezkedés Magyarországgal elfogva éretni, s im kevés idő multával már is követeli, hogy a sz. István birodalma részéről is követek küldessenek Bécsbe. Ily előzmények után — levelező szerint — szó sincs már holmi egyetértésről. Miért? mert széles Magyarországon egyetlen párt árnyalat sincs, mely bár legtovábbra is hajlandó volna valaha követeket választani a bécsi tanácsba, a lap szerint az országgyűlés az egyetlen mód, hol a magyar királyság jogviszonyai a lajtántali részekhez valaha tisztába hozhatnának. „Hijják hát mindelebb össze a magyar, horvát, és erdélyi országgyűléseket“ végzi a „Pozor.“

A prágai „Hlas“ című lap pedig egy vészbirdetű cikkben állítja elő a népekkel egyetértés szükségességét. E cikk szerint aug. 1. és sept. 15. közt (mikorra a Reichsrathnak össze kell megint gyűlni) kénytelen lesz a kormány a nemzetekre hivatkozni, mert addig már mindenesetre új zavarok, s új küzdelmek keletkeznek, nemcsak Ausztriára, hanem egész Európára nézve. Garibaldi csapatjainak kiszállása az Adria délkeleti partjának több pontján, s örömrivalgva fogadtatása a népség részéről ez időközben csaknem bizonyos — írja a cseh lap.

A másik cseh lap a „Narodni Listy“ pedig erős pole-

miát kezd a bécsi lapokkal, kik a magyarokat a szlávokkal kívánjuk ijesztgetni. „Azon nemzet — írja e lap, — kik még életükben nem bírtak egységre jutni, mit sem tartanak a panslavisztustól, s még is fűtöszik a magyarokról, hogy rettegni fognak előtte, azon magyarok, kik egyszer már fél Európa ellenében épen tartották fen Ausztriát. Köszönd meg — írja tovább a cseh lap — te nagylelkű nemes nemzet amott a Tisza és Duna mellett nemes jóakaróid ezen bókját, melyeknek ugy is egyetlen célja arra birni a magyarokat, hogy a chymérátói gyermekes félelemből nyakra-főre siessenek kibékülni a centralisták-kal. stb.

Igy vivnak a magyarok érdekei mellett a német és cseh lapok, míg a magyar lapoknak jobbadán azzal kell beérnie, hogy azokat átveddeljék.

Kolozsvár, aug. 11-én 1862.

(H. S.) Valamint a physikai világban ép és erőteljes egyedekről mindig hasonló nemzedék származik, fortes creantur fortibus; ugy az erkölcsi világban ép és erőteljes eszmék rendszeren hasonló eszméket szülnék, és a ki a világtörténelem lapjait egy kis elmélkedéssel forgatta, könnyen eljuthatott azon észleletig, hogy a világesemények fordulata mindig valamely eszme uralkodó befolyásának következménye, hogy államok vagy nemzetek sorsára semmi se gyakorol nagyobb befolyást, mint az általok képviselt eszme ép- vagy korcs, korszerű vagy elavult volta, s hogy az emberiség életfolyamában — valamint a tenger hullámaiban a villanyt — mindig ott találjuk az eszmét, mely az ösztönök és eszelekvények főrugóját képezi.

Nyomról nyomra meg lehet mutatni, hogy s mint előzték meg a legfontosabb világeseményeket azon eszmék, a melyeknek ezek csak tulajdonképi természetes következményei, s a ki még a felvilágosodás mai napjaiban is a fatumról beszél, annak felfogása szerint mi lehet a történelem egyéb száraz vagy legfőkébb bámulatos eseményei sorozatánál?

A csodáshatalmu fatum mythoszi fogalma, a hit e láthatatlan, e megfoghatatlan hatalom, e titokteljes szellem vagy mi iránt, soha se is vezérelt se egyént, se nemzetet vagy államot egyebűve, mint bizonytalan események tömkelegébe, s mi ugy hiszszük, a világ felett — annak Teremtőjén kívül — csak is az eszmék souverainitását ismerhetni el, mert ugy a social, mint politikai viszonyok mindig jó vagy rossz eszme tulnyomó befolyása alatt születtek s állanak fen, míg nem egy más erőteljesebb, mélyebben ható eszme uralma váltja fel azt, s alkot új közvéleményt és új viszonyokat, melyek az előbbinek, mint elavultnak romjain emelkednek fel.

Egy nemes eszme milliók meg milliók boldogságának veti meg alapját, s a hol az melegen hat át a gyakorlati életbe, új életet terem, melyet egy időre tán elnyomhatni, de elfojtani nem lehet.

Ezelőtt 1862 évvel egy isteni szellem jött világra, jászolban született, s a legegyszerűbb eszközökkel indult ki küldetése teljesítése végett, de a szabadság és testvériség eszméjét hozta magával, s diadala nem maradtott el, mert e magas eszmék forrón hatottak az életbe, s az ember fia hiába feszítettett keresztfára; a mit magával hozott az emberiség számára, azt a zsarnoki hatalom vasöklével nem üthette föbe s nem confiscálhatta, az ostoba nép dühe nem fertéztethette be köpködéseivel.

A szabadság magas eszme fogalma minden nemes eszmék legmagasb tetőzete. Az emberiség, mely annak valóítására tör, különféle formákat talált ki, mert hát e világban mindennek alakot kell adni, s nekünk, ugy tetszik, hogy mindazon iszonyu áldozatok, melyek ez érdekében hoztattak, csak e formakérdésért folytak, mely a vak szenvedelmek szomorú pillanataiban magasabb jelentőséget vívott ki a lényeg felett, mint kellett volna.

Az emberre nézve csak három állapot van: az anarchia, a szolgaság és a szabadság, s ezen három állapotról azt mondja Dupont, a francia constituant egyik tagja, hogy mindig ugyanazon rendben következik egymásután, mert valamint a természeti, ugy az erkölcsi életben, minden mozgalom körszerű: midőn folytatattik, ugyanazon combinatiokat szüli.

„Mi — ugymond — kiléptünk a rabságból, s mi éppen oda térünk ismét vissza, ha tulszárnyalván a szabadságot, majd az anarchiához érünk. A szolgaságnak még azon gyászos sajátsága is van, hogy a nyugalom (de halotti nyugalom) képe, s természeténél fogva az elfajult népek érzelmeivel szövetkezik, mert kedvez az egyik nagyravágyásának és uralkodási dühének, s a másik restségének és puhaságának. A szabadság ellenben azon nehezen tartható középut, mely a törekvések és a szilárdság folytonosságát kívánja, a mi sokkal nehezebb, mint az erők sebess és rövid ideig tartó fellobbanása.“

Ugyan e statusférú mondá, hogy a valódi közszabadság nem egyéb, mint „azon szabadság, mely mindenki jogainak határa, az igazság által vont, a törvény által kinyilatkoztatott, a közérő által védett határa. — „A mi az egyenlőséget illeti — ugymond — világos, hogy az eszeveszettek és gazemberek, a kiknek szövetsége oly természetes és oly közönséges, mindig hajlandók lesznek azt hirdetni, hogy az a birtok és a tulajdon egyenlősége, másfelől, hogy az a képességek és talentumok egyenlősége. Nekik csak egy hajlamuk van: mindent felbontani, mert érzik, mikép alkotmányos ország tulajdona az, hogy az emberek a maguk helyére utasítja, hogy minden törvényes hatalmat megerősít, hogy a tulajdon jogot szentesíti és méltósággal ruházza fel az észet.“

Ezelőtt mintegy hetven évvel mondott szavak, de örökre mély tanulságot rejtők.

Pitt az angol alkotmányosság jellemét, s az angol polgári szabadság mivoltát egyik beszédében következő, világhírűvé vált szavakban proclamálá egy három óráig tartó szónoklata folytán: „Minden angol lakháza: egy erősség. Kunyhójában a legszegényebb ember erősebb a korona zászlaja alatt. Bármely gyöngye legyen a ház, bármint ingadozzék, a szél keresztül fúhat rajta, a vész beronthat, az eső betörhet, de Anglia királya oda be nem törhet.

És ez nem volt bombaszt. E szavak maig is tiszta arany gyanánt csengenek — Angliában. Al-bionnak minden fia előtt szent a törvény, s az alkotmányban gyakorlatilag érvényesített erkölcsi erő előtt minden hatalom és méltóság meghajlik.

S midőn 1744-ben Marlborough hercegnő meghalt tizezer font sterlinget (mintegy 100,000 forint) hagyományozott Pittnek, tekintetbe vevén — ugymond a végrendeletben — hogy nemesen küzd Anglia törvényeinek fentartására s hazájának a végveszélytől való megmentésére. Husz évvel később ugyan ez okból sir Villiam Pymten minden vagyonát, 2000 font st. jövedelmet s 30,000 f. st. tőkét szállított rá végrendeletileg, s midőn elhunyt e nagy államférfú, kiről nagy Fridrik mondá: „meg kell vallani, hogy Anglia sokáig vajudott és sokat szenvedett, míg Pitt urat megszülé, de a sokáig várt magzat egy hatalmas férú is volt aztán!“ Midőn az enyészet zordon szelleme őt is lelétet az élet szinpadáról, szóba hozatván az alsóházban az elhunytak lelkiismeretessége, melylyel a közpénzeket a hatalom magas polczán kezelte, s hogy adósságai maradtak, a parlament 20,000 font sterlinget rendelt adósságai törlesztésére, s idősb fia és utódai a peerségben négyezer font st. évdíjjal láttattak el.

A hol a nemzeti becsület, hatalom és szabadságszeretet ügyeért küzdő hazafi érdemei így méltányoltatnak, vajmi nemes fogalmaktól áthatott hon az!

E cikk nem akarván egyéb lenni, mint igénytelen tanulmány cikk, mely némely szép és igaz eszméket bemutasson, legyen szabad egy pár sorban azon nevezetes statusférúkat beszéltetnünk, a kik anyagi igazságot hirdettek.

Fox azon régi századok óta igaz maximát hirdető, hogy „az igazságtalanság végre mindig a függetlenség nemzője“ s Angliának az amerikai gyarmatok irányában folytatott igazságtalan politikája valóban oly eredménnyel is végződött, mely e maximát igazolta.

„Nem az a kérdés — ugymond Fox egy fényes beszédében — ha valjon fog-e a korona azon tanácscsal élni, melyet senki se akar magának vállalni, hanem az, hogy ki felelős egy ilyen tanácsért?

A miniszterek felelőssége az egyetlen biztosíték, melyvel az angol nép bir azon számtalan visszaélések ellenében, a mik e hatalom gyakorlatánál oly természetesen! Csak taszítások félre az alkotmány ezen nagy védőfalát, s mi minden tekintetben a despotismus rabszolgái és tulajdonai vagyunk. — „Azon befolyást, melyet az alkotmány bölcsen kijelölt a törvényhozás különböző ágának, mindig védtem s fogom védeni. A koronának befolyása törvényes határai között lényegesen szükséges a kormányzáshoz; de veszélybe sodorja az országot, mihelyt működése nem annyira nyilvánosak, a mennyire érezhetők és hatályosak.” — I. Napoleon sainte-helenai fogságában fájdalmasan emlegette, hogy Fox halálának pillanata egyike volt azon csapásoknak, melyek őt buktatták. „Ha Fox életben marad, mondá, a béke örömeit élvezhetjük volna; ő becsületes ember volt helyes felfogással. Foxnál a szív melegítette a geniust, Pittnél a geniusz kiszáraztatta a szívet!” Midőn Fox (Pittnek kor- és versenytársa) meghalt, benne az emberiség egyik legtisztább kedli barátja hunyt el. „Soha emberi teremtés nem volt annyira ment a gonoszság, büszség és hamisságnak még árnyékától is!”

„Alkotmány! ez minden gazdálkodásnak, minden segélynek, minden bízalom és hatalomnak alapja!” — így kiált fel gróf Mirabeau 1788-ban. „Az államminiszterek hite helyébe állítsátok az állam hitelét! s ugyan ő mondá, hogy „a deficit a szabadság csirája!” a minek igazságában senki se kételkedhet közülünk, a kik néhai cs. kir. pénzügyminiszter b. Bruckról még annyiban emlékezünk, a mennyiben maga nyilvánítá, hogy Ausztriát a pénzügyi zavarok örvényéből csupán az abszolút kormányrendszernek alkotmányossal leendő gyors fölszerelése mentheti ki.

Máskor többet!

Ajánlat a vasutra.

Ugyanazon tudományos hazánkfától, ki a „Széchenyi nevére alapítandó színműi jutalomra tett adakozások sorát hazafias buzgalommal nyitotta meg egykoron; éppen most a következő levelet vesszük:

A „Kolozsvári Közlöny t. szerkesztőségének. Alolított a nagyváradi, kolozsvár-brassói vasut munkálatahoz szükséges gyalog napszámokokról 100 egyszázának árát legfőbb hatvan forintokban, mihelyt azon munkát megkezdetik, önnek kézbesíteni — ezennel magamat kötelezem.

Bethlen, aug. 10. 1862.

Bod Péter.

Felvincz, aug. 8. 1862.

Tekintetes szerkesztő ur! Bűbárat és epeztő fájdalom jutott osztályrészül nekünk; mert Istennek büntető keze megvert minket, leszállt az égnek viharában, ismét szörnyű ítélte, s tönkre zúzta és elsepette minden reményeinket. E hó 5-én délelőtt 11 és 12 óra között oly rémisztő jégeső rohanta meg tavasz határunkat, melyre még a 60 és 70

éves emberek sem emlékeznek. A jégdarabok dió nagyságúak voltak, s oly nagy mennyiségben hullottak, hogy az észkösből helyeken, még a következő nap reggelén is található volt. Valóban a jelen idő aggasztó, sőt leverőleg szomorú kinézetű igér nekünk jövőre; mert aratásunk a júniusban történt jégvihar miatt nagyon gyengén tört ki, s a mellett oly szűken ereszt, hogy egy kalangya alig ad egy vékát, s az is üszögös és nagy része konkoly. Tavasz gabonánk majd semmi sem lesz, határunk nagyobb részén annyira meg van már rongálva a gyakori jégesők és szélvizek által. Borunk is igen kevés mutatkozik, alig ha megteríti a rítet költséget.

Bizony az inség, szűkség és éhség tikkasztó szavai jajt kiáltanak nálunk. Oh! bizony a napok száma szerint nőnek és szaporodnak gondjaink, azoknak föllegei sötétítik éjjeleinket, és ha a nap feljön még világosabban látjuk az azokban készülő bajokat, inségeket. De nem eszünkünk, nem esünk kétségbe még ha teresebb napok jönek is; mert nincsen s nem lesz az emberek között szűkség, ha azok, kik bővülőknek emberek, és az embereknek igaz barátai lesznek. Nem! nem eszünk kétségbe; mert hisz a vallás megtanított, hogy az Ur nem hagyja el az övéit, és hogy ő közel van azokhoz, kik őt felik és az ő nevét segítségül hívják. Nem eszünkünk! mert a keresztény embernek abban áll igaz dicsősége, hogy midőn szomorú föllegek borongnak élet egén, midőn az örömek egyik csillaga, a másik után lemegy előre, midőn a vészhabok már-már összecsapkodnak feje fölött: álljon meg rettenthetlenül, mint köszál a viharoktól felkorbácsolt hullámok között, az ellene támadt természet közepette, emelje mennybe szemeit, hol van és lakozik az ő segédleme, és minden felbő, minden homályon keresztül látai fogja lelkében ama napot, mely soha le nem megyen, s midőn már a szélvész és zivatar ordít is feje fölött, akkor is hallja ő a magasságból ama bátorító szózatot: ne félj, én te veled vagyok, és ha elfelejtkezik is az atya az ő gyermekéről és nem könyörül fián, én nem felejtkezem el te rólad. Esaiás 49: 14.

További tudósításom is szomorú hírrel kénytelen napvilágot látni. Mondanom sem kell, miként Felvincz mezővárosunk oly kicsiny, hogy a falak sorában is középszerű helyet alig foglalhatott. S lám mégis bármely nagy városra beillő események történek. E folyó év tavaszán egy közönséges székely ember, mintán neje meggyilkolási szándéka — kirobanván a kezei közül — nem sikerült, egy borotvával saját gégejét vágta ki, s élettelenül földre rogyván, néhány percz múlva örökre el aludt. Az öngyilkos hulláját, mintán helybeli rom. cath. lelkész és esperes igen szép és alkalomszerű beszédet tartott a házánál, haragszó mellett vitték a köztemetőbe. A nép tudatlanabb része zúgott s békétlenkedett, hogy az öngyilkost, miért temették a többi becsületes halottak közé. És most azt hiszik, hogy Isten azért látogat anyai elemi csapásokkal, annyi jégesőkkel, hogy Borbély Pált, — így hívták az öngyilkost — rendes halotti isteni tisztelet mellett és a temetőbe temették. Istenem! a babona sötét felleje a népek egéről mikor oszlik szét örökre!

Egy más gyilkolási merénylet. Volt itt a múlt évben az év. fét. ekkor a vendégfogadó, egy vendégfog, ki születése néve szász s ki a folyó év Sz. György napján innen N.-Enyedrre vonult. Azonban már elment előt a szerelmenfélést miatt házbizdolgóságuk összeomlott. Minek következtében meg is egyeztek nevével, hogy élők többi idejét egymás nélkül éljék le. Amde a férj nem tudá bőszeretett nejét feledni soha, habár hittlen vala is az hozzá. Tehát bűnnek, bánatnak bocsátva magát, a kétségbeesés és halál kiujai között kereste menhelyet. Egyszer a többek között ercit a fűrésd közben vágja el a midőn vére csak nem mind elfolyt, akkor kiált segítség után, mi megérkezvén, az orvosi gyors segélynek sikerült meg életét megtartani. Ezután felhagy az öngyilkolási szándékkal s kezd annak élete után törekedni, ki hite szerint házbizdolgóságukat felzavarta.

A bánatos férj nem tudja lelkéből kivetni a fiatal

embernek iránta való kiméletlenségét és boszút líhegve, gyilkolási szándékát végrehajtandó; N.-Enyedről kijött Felvinczre és itt jul. 30-án éjjeli 12 órakor, mintán képzelt vetélytársát bába leste szállására s álomba merültek lenni vélte, az ablakon keresztül egy golyó által örök álomba akará szenderíteni, hogy ez által boszu szomja is legyen oltva.

Azonban istentelen terve nem sikerült, mert a pisztoly az első elütésre esőtűrtűtűt mondott, mire a megfáradott fölébredvén, rohant az ajtó felé s alig ért oda, már durrant a pisztoly, hanem későn s így a golyó az üres ágyat találta. A gyilkost, ki futással akart menekülni, rögtön nyakon csípte a megrémült szegény fiatal. Előbb nem akarta egy könnyen megadni magát a gyilkos, de végül engedni kellett a jós fortiorisnak, mely az ifjunál vala avagy csak azért is, mert magyar. Most börtönben van. A kétesövű pisztolyt, mit ijedében eldobott, reggel a szőnyegen találtak meg. Volt nála lőpor, serét, golyó és egy golyó-űtő. A boszu soha jót nem szül. Mit ért vele Hamár, hogy Mardokeust boszút líhegve, szüntelen üldöze? Harminez singyire felmagasztaltatott!

KÜLÖNFÉLÉK.

— (Necrolog.) Aranyosrákosi Székely Mózes unitarius esperes, és a kolozsvári unit. tanodában bölcsészeti tanára, élt 51-ik évében folyó hó 11-én reggeli 8 órakor jobb létre költözött. Egy mivelt lelkű becsületes polgárral apadt hazánkban a jobbák száma.

— Említett volt, hogy a „Korunk” című társalap, jeles történeti Kővári Lászlónak adatott át az illetők által. A lap és szerkesztőség átszállítása hivatalosan is a kanczellária által örvendetes gyorsasággal megtörtént, s azt hisszük, hogy a „Korunk” nak már holnapi számában Kővári nyilatkozni fog, hogy a felelős szerkesztést névleg is átvette. Megvagyunk győződve, hogy említt barátunk ki hazánk történelmét tanulmányozta, oly politikai irányt fog tartani a lap vezérlése alatt, mely őseink haladásra törekvő, de egyszeresimud a nemzet alapintézményei mellett mindig hű buzgalomát kifejezett magatartásának megfelelően.

— Stein János könyvműjében díszes kiállítással megjelent „Csalogány dal” eredeti ábrándos magyar, zongorára szerz. Berecz Ede. Ajánljuk a zongorajátékok figyelmébe.

— A „Gazeta Trans.” jelenti, hogy Romanu ur, a ki közlekedésközvetítő ki tünöklő a m.-vásárhelyi királyi táblához, ellenszegült az elnök azon kívánságának, hogy (a törvény értelmében) az esküt tenné le magyar nyelven, ő követelte, hogy román nyelven eskessék fel. Romanu ur az erdélyi kir. főkegybíró elnökségéhez folyamodott, s onnan is tagadó választ kapott, azon komoly intéssel, hogy tegye le a hivatali esküt magyar nyelven. Az új román asessor ur a legmagasb udvarhoz folyamodott.

— A „H. Ztg.” egy hivatalos levelező szerint írja, hogy erdélyi főkegybíró gróf Crenneville közlekedésközvetítő a Bécsből hozott adminisztratív rendszabályokat, melyeknek az erdélyi országgyűlés összehívását meg kell előznie.

— Beszt-rezéből írják a „Korunk”-nak, hogy egy román rajtakaptak midőn éppen egy házat felgyújtani akart.

— A „P. Hírnök” írja, hogy a magyarországi kereskedelmi és iparkamarák illetőségére nézve kimondatott, miszerint azok a cs. kir. kereskedelmi miniszterium alá, nem pedig a magyar kanczellária alá vannak rendelve.

— A jeles „Szépirodalmi Figyelő”-ről több pesti lap azon hírt hozván, hogy átalakították, a szerkesztőség kinyitlatkoztatta, hogy ama hírek időelőlttek. Ez alkalommal újabban ajánljuk e derék lapot miveltégi körünk figyelmébe.

— Egyik megye törvényszékénél — írják nekünk — azon furcsa eset fordult elő, hogy bizonyos aszszony, ki évek előtt a megyéből Bécsbe tette át lakását, midőn előbb 400 forintnyi tartozásának a felperes részére

TÁRCZA.

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

Tobiás fejét megvakarintva megiramodott arra után, ki már messze megelőzte őt, mi alatt nem szűnt meg önmagában ily szerűleg zsörtölődni.

— Pillangó! bogár, erdei, apríli virágok! és az ember a mellett, hogy árkon, bokron át agyon nyargalja magát, még élkoppott is törjen miattak. Mennyi boldogságot tudnak az urak feltalálni? Napokat járni csupán azért, hogy egy hasztalan pillét a hátaközepén gombostűvel átszúrkelve a képrámába betessünk? Már valjon mire való mind ez? Hát azért teremtette az Ur Isten a pillangót, hogy a nyakaesigolyáját átszúrkélje? És minek a vérontás, holott ha pillangó kell képrámába, azt Eliz kisasszony még szebben tudja festeni, mint a hogy az Ur Isten megteremtette! Hujh! be hideg esti szél indult, még megérjük, hogy ezek az apríli zivatark egy hegyhasadékba oda temetnek. Hol is lehetünk mi már? Három napja esavargunk e rengetegbe, még megérem, hogy midőn egy hegyről alászállunk, egyszer csak Kolozsvárra vagy éppen Brassóban találjuk magunkat. Még képzeletem sincsen arról, mely vidék felé feketik már mi tőlünk Zováthfalva?

Mialatt Tobiás így okoskodott, már a szép fiatal bűkkökkel benőtt völgyületbe érkeztek. Az előrehaladott fiatal férfiu azon vándor madarak csodás fűtytyeit hallá már, melyek Afrikából jönnek, utjokat a római

birodalomtól vevén a Kárpátok vidékei felé, melyek a földből szívják azon csodás táplálékot, mely gyomrukban felemészte a nagy ur innyeznek kedvezet esemegéjévé válik. Csodás madarak, táplálékok a rideg fekete föld s a légben úzik szerelmüket szegény költők gyánát, kiknek testüket a nyomornak kenyerre táplálja, s lelkük a képzőlédes tündér fellegei közt a költészet angyalaival enyeleg. Oh természet! mely szépek és mily fájók hasonlataid?!

E perczben alant egyszerre két puskadördült el.

— Mi az Isten csodája? kiáltá Tobiás, az urfi egy huzomban lötte el mind a két esővet?

Tobiás nem találta el a dolgot. Ugyanazon szalonkára két kéz lött egyszerre. A madár egy szédelő oldalrepülést teve, hullott alá egy százados búkk irányában; fiatalunk arra sietett, nem sejtve mást a kettős dördülésből, mint a völgynyilatok élénk viszhangjának játékát, s im ott azon fölfedezésre jött, hogy a lelőtt madár egy igen dalias fiatal férfiu lábainál röpked, melyet azon perczben eleven angol vislaja már felragadt.

— Uram! szólott az idegen alak, ki szűrtke prémes zöld vadász mentébe s egy akkorban köztünk nagy divatba hozott zöld tölkalapba volt öltözve, szintegy ellátva fűveskedő növényásával, lepkéhalóval s fegyverrel, mint az előbbi fiatal; csak egy Tobiáshoz hasonló apródon kívül még egy visla is volt kíséretében. Uram! szóla, én azt hittem, fegyverem dördületét a bércz viszhangjai adták vissza, nekem olykor kedélyes, szinte babonás gondolataim vannak. E madár lábaimhoz hullott, sajnálnám, ha nem az én

lövéssem hozta e szerencsét; mert tartok tőle, hogy egykor egy hölgy szívet fogom sajátomnak képzelni, ki már ön által volt megsebezve. De hagyjuk az enyelgést, látom egy ügyben járunk s körülbelől hű eselédink titkos reflexioinak van kitéve általuk érhetlen fáradozásunk; uram én Ozdy Vilmos vagyok, a szomszéd törvényhatóság főkirálybírójának fia, ajánlom magamat barátságába.

— Atyja előtt nem lehet ismeretlen szülőim neve szolt a másik fiatal, atyja nevét falyunk határán egy emlékezetes köszikla őzi. Én Zováthi Gábor vagyok.

— Mily szerencse szolt Vilmos, mióta atyám Bécsből haza költözött, mindig készültünk látogatástokra; köszönöm a végzetnek, hogy a tudományos kémlődés terén hozott minket össze.

A fiatalok baráti kézszorítást váltottak. — Vizsgáljuk meg e madarat. A szalonka csoport nyugtatra húzódtól keletről, tehát ha jobbfelől van a madárka megsebesítve, enyém a diadal.

— Én győztem szolt Zováthi, te csak a szárnyahegyét találd. De megosztjuk az eredményt. Már alkonyul, falunk közel fekszik, reményem fogsz engem azzal boldogítani, hogy mára anyámnak s nővéremnek kedves meglepetést szerezzek.

— Mekkora szerencse volna nekem az, de ily ágról szedetten hogyan tehessem első tiszteltemet? Vagy hisz igaz az a fogsz öltöztetni... Hanem még egy kis ideig szalonkázhatunk, egy madárka négy vadász után gyenge keresmény.

Mig a fiatalok így beszélgettek, a közelben egy puskadördülés hangzott, melyet gyorsan erős ordítás követte.

Vilmos idegzetes gyorsasággal s kérdő tekintettel ragadta meg Gábor kezét.

— Körülbelől legényem lött szolt mosolygva Zováthi, azt sejttem puskája dördüléséből... ő rendszerint kettős s hármas töltést is tesz, s mint a serétek minden nemének ellensége, utóljára sokkal több golyót s postát rak fegyverbe, ha csak egy verébet akar is meglőni, és azt mind annyiszor jobban lefojtja mintsem hogy az a lőpor erejével egyensúlyba álljon; ez már maniaja s még nem tudom lövését, melyet egy ehez hasonló ordítása s földreterülése ne követett volna. Menjünk hozzuk fel őt.

Ezzel elindultak s valóban Tobiás tiltott egy fátörzsen, mind két kezével eltakarva potáját, jobbfelől, melyre ugylátszik egy alkalmas rugást tett mangaletája.

— Urfi! szolt Tobiás megelőzve az érkezőket, az Isten Istenem ne legyen, ha ezek nem a mi szalonkáink. Az urfi engem elboldondított, én azt hittem, hogy ma Brassó mellett a Hétfaluba halunk, s most állítom, hogy Zováthfalva határán vagyunk!

— És miből jöhetett drága Pillanesom, e read nézve megbeszélhetlen felfedezésre?

— Már én csak tudom urfi! Éppen ezen szalonkákra löttem tavaly, éppen úgy itt hagytak engem s tovább krakogának az ebatták, és én ama vén vadalmán éppen annak a gyöngyágnak jobbkifelet löttem le akkor, melynek balfele most golyóim és postáim által létre amott fityeg. Urfi kérem tisztelettel, ha már divatba hozták a pillangóvadászatot, miért nem a gyöngyágvadászatot is? En ugy hiszem, hogy az Isten engem gyöngyágvadász lőni teremtett; azt ha nem akarom is, megtalálom. (Folytatjuk.)

leendő lefizetése végett a bécsi törvénytől utján magyarul irt végzésben felszólították, a végjegyet aláírta azzal küldte vissza, hogy magyarul nem ért. Utóbb pár bétellel, ugyanezen asszony bizonyos 5000 frtos követelése ügyében ugyanazon törvénytől által értesítették a bécsi törvények utján, a magyar végzést, tartalmát bizonyosan szagáról felismerve, elfogadta, a végjegyet is aláírta visszaküldte. Mindenesetre lesz rá gond, hogy ha az 5000 ft követelést magyarul megértette, a 400 ft tartozást is megértse.

— A „Vorstadt Ztg.“ által fölfedezett „memorandum“ból a „P. L.“ bécsi tudósítója szerint annyi igaz, hogy egy sereg magyar ur, a kik Robieson tölték a fűrdőidényt, — mint a bazafiak minden időben szokták, a hon állapotáról egymásközt beszélgetvén, véleményüket emlékirat alapján formulázták, a melyet aztán gr. Széchenyi Kálmán később minden ünnepélyesség nélkül privátim által adott a főkanckellárnak. B. Sennyeinek — ki csak aug. 4-én érkezett Kissingenből Bécsbe — ez egész dologban semmi szerepe sem volt. Tartalma a rohesi memorandumnak főleg annak bizonyítására, miszerint az 1848—91-ki forradalom nem az 1848-iki törvényekből, de az akkori európai viszonyokból eredett, — oly felfogás, mely először nem ezen irat által állították fel.

— A londoni jutalmazottak sorában említve volt, hogy Hanning dabreczeni kereskedő sásréti gyékényfonatjaiért, melyek az indus ilyenféle fonatokat megközelítik, érdmet nyert; most azt is jelentik, hogy nevezett kereskedő megrendelést kapott 3000 db gyékényfonatra.

— B. Csabának lakossága annyira megszorodott, hogy küldöttség ment ő Felsőéhe, hogy a közel levő kincstári pusztát valamely részét Békés-Csabától Tót-Komlósig engedjék át nekik, hogy ott új telepet alapíthassanak. Bár csak minél több helyről jelentek az ily becsületes, szorgalmas nép számának szaporodását.

— A Dr. Masius által szerkesztett, s Lipcsében megjelenő „Rundschau der Versicherungen“ című folyóirat közlebbi számában maga a szerkesztő a biztosítási ügy történelméről értekezvén, Magyarországra is kiterjeszti figyelmét s többek közt ezt írja: „Magyarországon a biztosítás ügye még nagyon (?) fiatal áll; annál nagyobb óvatosság szükséges itt, mert míg a mivelt osztály egy nagy része ezen intézményt csak könnyű eszköznek tekinti a meggazdagodásra, a helyett, hogy egy intézetnek venné, melynek feladata szerencsétlenség esetében némi kárpótlást nyújtani. (Azt kérjük: vajon hány mivelt ember gazdagodott meg Magyarországon ily uton? Azt hisszük egy se! S ha Magyarországon a biztosítás ügye valóban oly hátra áll, miért talakodnak e szakbéli külföldi intézetek ide kiterjeszteni ügyüköskéiket, míg két ilyen hazai intézetünk a legszebb virágzásnak örvend.) Még a hivatalnokok közt is a fogalmak gyakran oly homályosak, hogy p. o. úgy hiszik, hogy a mi biztosítva volt, az okvetlenül teljesen kárpótolandó, akár volt meg a tárgy, akár nem a biztosítás előtt stb. s alig lehet bámulni, ha a kártalanítási kérdés szabályozásakor gyakran elégtelenség támad, s az intézetek néha többet fizetnek, mint a mire kötelezték magukat. (Ez már csakugyan ritka eset lehet!) Kíváncsi a Fiumé magyar kikötő városban már régóta fenállott tengeri biztosító társulatokat Magyarországnak 1858-ig csak egyetlen kölcsönös-ség elvére alapított jég- és tűzkármentő társulata volt Erdélyben, Kolozsvárt, mely most is igen virágzó állapotban van. Egy másik jégkármentő társulat is állott ugyan fen Pesten, de hiányos szerkezete és kezeltetése miatt összemert. Egész 1857-ig három nagy társulat az „Azienda“, az „Assicurazioni Generali“ és „Runione“ Triesztben s az „Erste öst. Versicherungs-Gesellschaft“ Bécsben nagy elterjedéssel működött egész Magyarországon; de mihiely a magyarok politikája 1830 an innen Ausztriával szemben ellenséges irányban fejlődött (Helyesebb felfogás szerint, a magyarok politikája Ausztria irányában mindig védelmi politika volt!); ohajtottá lón a hazai intézetek felállítását, azon nézetben lévén, hogy a külföldi intézetek, mik alatt ausztriaiakat értettek, az országból sok pénzt visznek ki. Így jött létre 1857-ben az „Első magyar általános biztosító társulat“, mely működését 1858-ban kezdte meg, s a baromibiztosítás kivételével a biztosítás minden ágait magába foglalja. Ezen kívül még néhány kisebb kölcsönös biztosító társulat létezik, a melyek azonban alig tartanak igényt az intézet névre.“

— Vass Imre sárospataki mérnök ur, 38. évi fáradságos kísérletek után elégbetlen házfűtőre alkalmas cserepet fedezett fel. Nagyon mennyiségű gyártásra feltalálónak nem lévén pénze, az „Arad. Ztg.“ felhívja e találmányra a gazd. egyesületek figyelmét.

— Hivatalos jelentések szerint, Magyarországon Pest és Hevesmegyékben, továbbá a Jász- és Kun-kerületekben uralkodó marhavész ujjalg tetemesen elharapított, és a nevezett megyékben 18,410 darab marha-létszámából 6579 darab lepetett meg az aszály által, melyek közül 1933 kigyógyított, 3566 elhullott és 1059 kórállapotban maradt. A marhavész további kitörése következett Aradmegyében, Székudvaron, Csákon és Polgáron Szabolcsmegyében, valamint Esztergom városában, mielő azonban még a részletes jelentések hiányzanak.

— Jókai ismét egy tizenköt füzetben megjelenendő társadalmi regényen dolgozik, melynek tárgyát az 1847 óta előfordult események képezik, s legfőbb ez időközben szereplő vezetésb egyén előfordul benne. E regényből octob. elejétől kezdve havonként két füzet jelenik meg, előfizetés utján.

— Az egri ciszterciek iskolai programjában olvasható, hogy Horváth Mihály Magyarországi történelmi tárgyú munkája, mint tankönyv, használatni megiltatván, meghagyatik az igazgatóságnak, hogy Magyarország történelme előadásánál kézi könyvvül csak a már hatóságilag engedélyezett, — vagy ezentul engedélyezendő történelmi művek használatának.

— A londoni kiállításra egy parányi pisztoly is látható, mely talán kétszer sem akkora mint egy gondolat-jegy — és csöve sem kétszer oly vastag. Mégis tökéletes pisztoly, mely egy finom löpőszemmel töltve rendesen elshethető. Parányi dolgozatban bizonyára még nem készült oly mű, mely ehhez fogható lenne. Mi használati értékét illeti,

persze alig mondhatnánk egyebet, minthogy legfeljebb bizonyos nevezhetetlen állatkákra vadászatra használható, vagy párbajra két szerelmes közt a Bartolotto (bolha) szintársulatból.

— A „Volksfreund“ írja, hogy Bécsben ismét két postabivatalnokot kaptak rajta olyan forma visszaélés elkövetésén, melynél fogva Kallab világhírtű lett.

— A lemergi Oberlandesgerichts-Präsident ellen egy irnok attentatumot követett el egy fűtőkössel.

— Az adakozások a montenegróiak számára Horváth-országól folyton folynak.

— A bécsi „Fremdenblatt“ írja, hogy Felső-Magyarország több éjszaki tót kerületében néhány ág. hitv. lelkész, s köztük a híres Hodzsa, a vallás közpönyébe burkolózva, vesélyesen izgatnak a magyarság, különösen a földesurak és nemesség ellen, dacára annak, hogy Hodzsa ellen pár hóval ezelőtt katonatörvénytörési vizsgálat rendeltetett, melylyel azonban még csak a kezdetnél vannak. Addig jár a korszó a kura, míg benn nem török.

Ellátásbiztosítás. Lapunk közlebbi 118-dik számában a 462-ik lapon „A gazdaságat körbejáró“ című cikkünk 3-dik hasábján 19-dik sorban e helyett: „minden két mázsa gubó ad egy mázsa selymet“ olvasandó: „minden két mázsa gubó ad egy mázsa selymet“

POLITIKAI HIRAK.

ANGOLORSZÁG. A „Morning Post“ mintán egyik újabb cikkében kinyilatkoztató, hogy senki sem kíséri nagyobb rokonszenvvel az olasz egységi törekvéseket, mint éppen Anglia, így szól: „Franciaország — azon nem is kétkedünk — szívesen kibontakoznék azon hamis állásból, melyet jelenleg Rómában elfoglal. Ezért nem is csodálkozunk azon szállongó híren, hogy a római kérdés rendezésére európai congressust akarnak egybehívni; valószínű azonban, hogy hazánk államférfiai ez indítványt nem nagyon örömmel fogadják. Ama korszakban, midőn Ausztria uralkodott az egész félszigeten, s mikor a francziák kivonulását azonnali Liechtenstein vagy Gyulay bevonulása követte volna, inkább értették volna az ily congressust. De most, midőn Francia- s Olaszország kormányai, ha valóban akarják, az egész ügyet huszonnégy óra alatt elintézhetik, ily congressus indítványozása valóban neveléses. Valjon miféle kezesség létezik arra nézve, hogy végtelen hosszú vitakozások és recriminációk, valamint a franczia császár és olasz király által együttesen nyújtott biztosítékok után is, nem ugyanazon ellenvételeket teendik, melyeket ma tesznek s meg nem szűnnek föltüntetni azt, hogy a pápa személyes biztonsága a császár és király által elegendőleg megvédve nincsen?”

De még más, hathatós okok is ellenzik a congressus egybejövét. Nem valószínű, hogy ha névleg csakugyan csupán a római ügyek elintézésére hívatnák is egybe, tevékenységét egyuttal a keleti kérdésre ne igyekeznék kiterjeszteni. Ratazi kabinettjének programja vala: Velenczén át Rómába hatolni. A piemonti államférfiak egész iskolájának, valamint általában az olasz politikusok programja ugyanaz, melyet husz évtől ezelőtt gr. Balbo Caesar leplezett le, i. e. hogy a török birodalom földarabolása után menjenek Velenczébe. Velenczének a kelet fölötti supematijának régi hagyományai az olaszok emlékből még véggépp el nem tűntek. Az olasz konzulok tényleges politikai tevékenysége kormányuk nem azon szándékát sejteti, hogy az ottanai császárság integritására tekintettel akarnak lenni. Inkább azon hajlamra mutat, hogy Francia- és Oroszországgal egyetemben oly változásokra töreksszék, melyek ellentétben vannak szintegy a magas Portával kötött szerződés szellemével és szövetségével, valamint Európá békéjével. Olaszországnak tagadatlatlanul megvannak keleten érdekei és hagyományai, és azt is hisbeli, hogy igaz van, ha belső állapotát véli javíthatni, midőn magát e hagyományok értelmében szervezi. Csak arra ügyeljen, hogy ügyeit javítani akarván, azokat inkább el ne rontsa. Velenczén keresztül Rómába hatolni, elég nehéz stratégiai mozgás volna. Konstantinápolyon keresztül Rómába menni, még Francia- és Oroszországgal szövetségben is oly vállalat lenne, melynél nemcsak stratégiai, de politikai nehézségekre is akadnának, és Olaszország helyesen fog cselekedni, ha ezeket, mielőtt megindul, jól megfontolja.

OLASZORSZÁG. Turin, aug. 4. A királyi manifestum eredetéről a „Vaterland“ turini levelezője következőleg ír: „Emlékeznünk fog ön azon jelentésre, hogy Napoleon erőlyesen követelte az olasz kormánytól, hogy Garibaldi ellen határozottan lépjen fel. Minden meglepetézés hasznalt volt, Napoleon végre azt követelte, hogy Garibaldi elfogassék. E szorult helyzetben tette meg Vimercati gr. 12 nap alatt az utat kétszer Párisba és vissza. Vimercati meg volt bízva öszintén kifejtetni a császár előtt, hogy az olasz kormánynak nincs ereje Garibaldi ellenében. Erre Vimercati azon választ kapta, hogy ha a kormányt Garibaldi elleni eljárása folytán veszély fenyegethetné, a franczia kormány kötelezi magát a segélyre, sőt szükség esetén a katonai intervencióra is. Ettől az olasz kormány visszarettent és Vimercati ismét Párisba utazott előterjesztendő ott azon veszélyeket, melyek Franciaországnak ezen egyoldalú eljárásából Olaszországra nézve bekövetkezhetnének. A császár két napig váratta Vimercatit a válasza, — s végre kijelentette, hogy az angol kormánnyal egyetértőleg Olaszországot mind azon veszélyek ellen — melyek Garibaldi elleni erőlyes föllépéséből netalan származhatnának — védelmezni fogja. Az olasz kormány tehát minden aggodalom nélkül folytathatja azon rendszabályokhoz, melyeket legalkalmasabbnak hisz arra, hogy Garibaldihoz viszonyait rendbehozza.

Igy származott a manifestum, és dobott Garibaldi elé a keztyűt. Szükségesetere angol hajók mennek az adriai tengerre, s a római helyőrség egy egész hadosztálylyal fog szaporítani. Iteni kormánykörökben azonban azt hiszik, hogy Garibaldi a dolgokat nem viszi végletekig. — A közvélemények természetesen az ellenkezőről vannak meggyőződve, és minden eshetőségre készen állnak. A hangulatot legjobban jelzi azon tény, hogy a manifestum, itt a piemont-

tismus főfészkeben, tüstént letépett, és háromszor négyszer ragasztatott ki ujra.

Róma, aug. 2. Azt hiszik, hogy a Nápolyban összegyűlt 3000 garibaldista, támadást fog intézni. Ezek amerikai lobogó alatt fognak kísérletet tenni, azonban a „Gornet“ és „Descartes“ parancsot kaptak, hajóikat eltiltyeszteni. A franczia és pápai hadsereg egyetértésben fog működni azonban mindegyik külön posztitót foglal el. A pápai csapatok mind táborba szállottak. Kanizler tábornok Amagniban, a zuav zászlóalj Cepranóban áll, a többi csapatok a nápolyi határszéleken vannak felállítva. A francziák Rómát, Civitavecchiát és a toscanai batárokat őrzik. Civita-Vecchiában Michelet tábornok parancsnokol. Az „Osservatore Romano“ szerkesztőségében egy bomba pattant el. A rombolás nagy, de meg senki sem sérült.

A Garibaldiról szóló legújabb tudósítások ellenkezőek egymással. Egy rész azt állítja, hogy Garibaldi hajlik a kormány kívánságára s felhagy harcias tervével; míg mások szerint, mint nyílt pártitű, nem akar hallgatni a királyi proclamációjára sem, hanem visszavonult a sziget belsejébe, hová a rendes csapatok nyomon követik. E szerint terve volna a partokig vonulni s ott hajóira tlni.

A párisi „Temps“ egy palermói kereskedőnek jul. 31-ől szóló, következő levélét adja ki:

„Mintha ismét a keresztes háborúk idejét élők. Csak az öregek maradnak hon. Az ifjuság virága merőben eltűnt — fiamról sem tudom, hova lett. Ha Sziciliának minden városa oly lelkesedéssel követné a felszólítást, mint Palermo, egy hónap nem telék bele, s Garibaldinak 50,000 ember állana rendelkezése alatt. Minden gőzös hoz új meg új könnyeseket északi Olaszországból. — Nápolyból igen kevesen érkeztek. A vadászoknál néhány desertio is történt, kivált azoknál, kik egykor Garibaldi alatt szolgáltak. Világos, hogy mindez a kormány bejegyezésével történik.“

A „Triester Ztg.“-nak írják: Egy hét óta sánczolják magukat a piemontiak a Po és Minio mellett. Castiglione-től della Stivieraig munkásokkal van megrakva az országot, kik mind sánczokat építenek. Mirandoloba ütegek küldettek, és a mi előőrseink naponként látják a piemontiak minden csapatmozgalmaikat. — E hó első napjaiban ismét több olasz katona, leginkább lombardok és toskanaiak, szöttek át hozzánk. Hasonlóképp több menekülő család érkezik Lombardiából; ezek a kitörendő nyugtalanságok miatti félelmükben hagyják el hazájukat, és Velenczébe keresnek menedéket.

A „Stampa“ írja, hogy Anglia bejegyeztet Franciaország azon indítványába, hogy az olasz ügy egy európai congressus tárgya legyen; de Anglia azon föltételt kötötte hozzá, hogy előbb a franczia csapatok vonuljanak ki Rómából.

A „Globe“ és „Morning Post“ meghazudtolják ama birt, hogy az adriai tengerre küldött angol hajórajnak a franczia és olasz hajóhaddal közre kell működni arra, hogy Garibaldi szándékát megnehezítsék. A tisztelet, melylyel Anglia a be nem avatkozás elve iránt viseltetik, nem engedi, hogy a bekövetkezendő harcban részt vegyen.

SZERBIA. Belgrád, aug. 5. A „Wien. Ztg.“ írja: Tegnap elkészítették a törökök azt a csatornát, melyet a szorok macacsul sáncznak tartanak, bolott a hely színén volt két konsul az ellenkezőről győző meg őket. Olyan fenygetőző beszédekkel tartottak, hogy a munkásokra löni fognak, a munka megállítását tekintetből. Azonban szerencsére ez még se történt, mert hihetőleg viszonzották volna a várból a tüzelést.

Azon személyek közt, kik június 15-én a torlaszokon vezényelték a harcot, egy orosz tiszt tüntette ki magát különösen, nemcsak éles belátása s bátor vitézsége, de ember-séges érzése által is, miszerint a török város lakói mindenképp oltalmazni törekedtek. Ez a tiszt már a krími háborúban is kitüntette magát, s ott is hagyta egyik lábát. Ezen tisztet Mihály herceg kinevezte századosnak, s jelenleg a város egyik legjelentékenyebb torlaszáján vezényel. Több pancsovai lakos egy 100 arany értékű diszkarddal tisztelte meg.

Más orosz tiszték is vannak jelenleg Belgrádban, kiknek érdemeikkel ellepett mellők arról tanuskodik, hogy már több csatában megfordultak; az önkényes csapatokban pedig számos franczia szolgát.

MONTENEGRO. A „Weser Ztg.“-nak Bécsből, auguszt. 2-ól írják: Pénteken, jul. 18-án délután támadta meg Omer-basa Dervis, Abdi és Hussein basák három hadtestével, mintegy 50,000 emberrel a montenegróiak Mirko és Vukoties alatt egyesült mintegy 15,000 főnyi seregét Oreo, Luka és Tarullo között a bielopavlovisi vonalon. A törökök retenthetlenül harcoltak, s szuroviszegekre rontottak az ellen-ség csaknem bevehetetlen állásaira, melyeket szombaton (19-én) el is foglaltak, mely alkalommal 2000 halottjuk és ugyanannyi sebesültjük volt. A montenegróiak vesztesége 400 főre mehet; ezek Sagaraz vonalra húzódtak vissza, melyet már e őbb megerősítettek. A bielopavlovisi vonalt Ompr-basa tüstént lehetőleg megerősített sánczokkal: s hétfőn már kiindult a sagarazi vonal ellen, a hol ismét gyilkos harc fejlődött ki, de erőll még nincsen hivatalos jelentés. A montenegróiak helyzete aggasztó, erejük napról napra kiemerültebb, a törököknek nem oly nagy csapás 1,000 ember elvesztése, mint nekik 100, mert azok új segítséget kapnak, míg a montenegróiak részéről mindig ugyanazok harcolnak. A háboru kezdete óta már 8,000 embert vesztek, s jelenleg a 60 éven föltli aggok és 14 éves gyermekek is fegyverben állnak. Mind a két tábornok a typhus pusztításától féltetheti, mert a hullák napokig hevernek elemetetlen; a hőség is elviselhetlen, még pedig éjjel nappal; a montenegróiak ruházva is rozsl vannak, sokaknak ingük sincs s egyetlen sorbából áll minden öltözetük. A visszahúzódások kezdetétől fogva Cetinje nagyon elémult, a levertség általános. A herceg is, látva sorsának szomorú végét, nagyon levert.

Egyre táviratoztatt az orosz és franczia konsuloknak, segélyt sürgetvén mindegyikről. Egész reményüket még csak Oroszországban helyezik, Franciaországról nem sokat várhatván a mexikói expeditió óta. Utóbbi időkben Turinba is

folyamodtak, Szerbiára nagyon neheztelnek Cetinijében. A herceg már arról is gondolkozik, hogy Cattaroba költözik át. Már tettek is intézkedések, az irattárak, pénztár, a herceg magán-vagyona és két szent ereklyének biztos helyre átszállítása iránt. Pénzük van a montenegróiaknak, de hadiszerekben szenvednek nagy hiányt.

Ujabbak. Bécs, A „Donau Zeit.” egy inspirálnak vélt cikket közöl, melyben azon kérdést teszi fel: „egységes vagy dualistikus kormányzat?” Ezen cikkre a „Vaterland” következő észrevételt teszi. „Ezen cikkből constálthatni, hogy az államminiszterium és a magyar államférfiak nézetei közt kiengesztelhetlen differencia létezik; s hogy az államminiszternek nemcsak akaratja, de hatalma is van, nézeteinek ellenségeitől minden hivatalos befolyást elvonni, s hogy el is van határozva ezen irányban erőfeszítést tenni. Midőn továbbá ezen cikkben a magyar központi hatóságoknak úgy Bécsben mint Pest-Budán újra alakítása szükségesnek van felmutatva, akkor mi—ha a „Donau Zeit.” magasabb nézeteket tolmácsol—egy új provisorium előterjesztését állunk, melynek vége beláthatatlan. Így ír a „Vaterland”. Egyébként a „Donau Zeit.” sokat mondott máskor is, a mi nem úgy lett.

— Mint a „Lld.” bécsi levelezője távirja: A magyar országos gazdasági egyesület küldöttsége tegnap délelőtt volt audientán. A fogadás igen kegyes volt. O Felsége élénk részvétét nyilvánítja az előterjesztett kérelmek iránt. A kormány is tökéletesen méltányolja a tervezett vasutvonal előnyösségét, és annak létrejöttét kívánja, de szükséges, hogy az érdeklött társaság a megkívántatott pénz előteremtse, mert lehetetlen a Dunafejedelemiségek és a fekete tengerrel összeköttetést hosszasan halasztani a miatt, hogy sem ez, sem a másik vonal ne ló-

tesíthessék. O Felsége a pénzeszközök felemlítésénél legmagasabb támogatását megígérte.

— Turin, aug. 10. A mai „Discussione” írja: Garibaldi elfoglalta Rocca Palumbat, és ott egy beszédet tartott, melynek értelme több jelenlévő személy előadása szerint ez:

„A jelen helyzet nem tarthat tovább; a kormány ellen fogok küzdeni, mert ez nem akarja, hogy Romába menjek; s Franciaország ellen, mert ez a pápát védelmezi. Romát akarom minden áron; Romát vagy a halált! Ha sikerül, annál jobb; ha nem, akkor Olaszország szétröbölje, a mit én építettem.”

— Páris, aug. 10. A „France” írja: Garibaldi egy, az olasz sereg főhadiszállásáról keltezt napiparancsot adott ki, melyben Nápolyba való közel megérkezését és nagy események mihamarábbi bekövetkezését jelenti.

— Genuában is ugyan f. hó 4-én déltájban sok fiatal ember betódult a székes-egyházba, mely már tele volt nőekkel. $\frac{3}{4}$ órákor, midőn a misének majdnem vége volt, egy hang elküldte magát: „Polgárok! Esküdjünk meg Garibaldival Isten színe és Európa előtt, hogy Roma és Velence Olaszországa kell hogy legyen! Esküdjünk tehát: „Roma vagy a halál!” És a tömeg viszhangozta: „Roma vagy a halál! Hiában keresték a biztonsági őrk a szónokot; nyomára nem jöhettek. Midőn vége volt a misének, a tömeg nyugodtan távozott a templomból, mely elé a közben egy félzászlóalj nemzetőr érkezett. Itt ismétlé a tömeg az esküt, és aztán széteszlott.

— Az „Opinion” 9-ről írja: A kir. csapatok összeütköztek az önkénytesekkel a St. Etiennei országúton Girenti mellett. A kir. csapat 100 emberből állott; az önkénytesek 1200-an voltak. Nehány lövés után az önkénytesek visszavonultak, 76 fegyvert hagyván hátra. Garibaldi a Messina felé nyomuló csapatot vezérli. A „Mo-

narchia Nationale” szerint az önkényteseknek, a kik többnyire ifjanczok, két halottjuk van.

— A „Diritto” szerint Olaszország hadügyminisztere kinyilatkoztatta, hogy az önkényteseket megtámadni nem fogja, hanem csak körülvételei rendelte; ha ők támadnak, a kir. csapatok önvédelemre szorítkoznak. De Garibaldi maga is kerüli az összeütközést kitérő menetrenddel. Czelja valamely kikötőponthoz suhanni, vagy ha ez nem sikerül, mindaddig Sziciliában akarja magát fentartani, míg nem Romában kitör a forradalom. A kir. hadseregből kezdenek átszökni a katonák Garibaldihoz, sőt ezt már kisebb rangú tiszték is teszik. Midőn a 45-dik seregrész Palermóban kikötött „Viva Garibaldi”-t kiáltott s rögtön visszazsároltók Anconába.

— Bukarestben Kuza hg. határozata folytán, mely f. hó 5-ről kelt, a zsidók emancipatioja az egyesült fejedelemiségekre nézve a legszélesebb értelemben kihirdetett.

— Palermo körül gyanus amerikai hajók mutatkoznak.

— Napoleon hg. oda működik, hogy aug. 15-én adassék ki rendelet a francia csapatoknak Romából leendő kivonulására.

— Nápolyból jelentik, hogy Türr tábornok f. hó 6-án volt oda érkezendő a magyar legio ügyében.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Aug. 13-kán: Nemzeti kölcsön 82.25. 5% Metalliques 70.25. Bank-részvény 783.—. Hitel-részvény 207.40. Váltó Londonra 128.75. Ezüst 126.50. Arany 6.15.

Augustus 11-kén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 72.75. Erdélyi 71.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 70. 1862

Hirdetmény.

(2—3) (663)

Nemes belső Szolnokmegye alparéti járási kiküldött bíróság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Mezei Pálné mint végrehajtó részére 273 frt 60 kr. o. é. követelés és járuléka erejéig N.-Lozai Kovács Elek Oszvaly helységében lefoglalt és becsült fekvőiségei u. m.

- Egy lakó ház, csűr és 1240 $\square$ öles telek becsült ára - - - 240 frt. o. é.
- Más telek becsült ára - - - 40 " " "
- 9 darab külseő földek 249, 256, 1120, 1148, 1151, 1235, 1824 és 1836 Topr. számok alatt becsülve - - - 322 " " "

folyó év augusztus 30-án vagy szeptember 15-én mindenkor d. e. 10 órákor helyitt Oszvalyban nyilvános árverés útján fognak eladatni, és pedig az utóbbi napon a becsáron alól is, melyre a venni szándékozók kész pénz fizetés mellett ezennel meghívotnak.

Egyszersmind felszólítatnak mind azok, kiknek ezen elbeesült javakhoz valami hypothecalis igényük lenne, az árverezési határrap bekövetkezése előtt ezen jogukat alolirt kiküldött járásbíróhoz bejelenteni, mivel ellenesben az elbeesült javak elárvereztetnek és az abból eredhető károkat az illetők magoknak tulajdonítsák.

Az alparéti járási bíróságtól, Dézs, augusztus 7 én 1862.

NEM HIVATALOS.

Ó V Á S.

(661)

(3—3)

Mintán a néhai gr. Toldy Lajos féle hagyaték törvényszerinti örökösödéséhez alulírottak is, mint gr. Tholdy Christina engedményességének joga van s azt foganatítani maga iránti köteleme; ennekokaért a nevezett hagyatékban netalán vásárolni kívánókat ovatosságra inteni szükségesnek tartom.

N.-Enyeden 1 augusztus 1862.

Maurer Béla.

(655) **Tized valósitási ügyben.** (7—7)

„Tizedvalósítási” ügynökségünk helyettesítését

- Belső-Szolnokmegyében ifj. tek. Pataki Dániel ur Dézsén, —
Dobokamegyében tekintetes Nagy Sándor ur Szamosujvárt, —
Tordamegyében tek. Érssek Elek ügyvéd ur Tordán, —
Alsófejmegyében tek. Szabó Ferencz ur Nagy-Enyeden —

sziveskedvén elvállalni, ezen tárgyban ha még lennének utánlagos utasítások a földbirtokos urak részéről, egyenesen fenn nevezett urakhoz intézethetnek.

Nuridsán Testvérek.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön kapható:

Csalogánydal.

Eredeti ábrándos magyar, Zongorára szerző s a két baba szépeinek ajánlja
BERECZ EDE. Ára 60 kr.

Mindent a hazáért, még népszerűségedet is.

Ára 40 kr.

Törökország fővárosa.

Írta: B. Horváth Miklós. Ára 1 ft.

A NYOMORULTAK

írta Hugó Victor, francziából fordították: Huszár Imre és Reviczky Szevér, Fantine. Két kötet 3 frt.

(452) | $\frac{1}{4}$ 1862. |

(10—10)



Valódi

MOLL SEIDLITZ PORRA,

mely a párisi műkiállítás arany-érmert nyert.

Középpontú raktára a „Gólyaház” címzett gyógyszerár Bécében, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal áruoltak, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját névaláírásomat is viselik, s ily módon azok külsőjeiről itélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenébe óvásul mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyen-mű szerekek megkülönböztetése végett, minden általam készített skatulya Seidlitz-por saját óvó bélyegemmel van ellátva, s minden egyes por-adagot magába foglaló fehér papirosan ezen esmerető-jegy „Moll Seidlitz-por” (Moll's Seidlitz-Pulver) víznyomáson látható.

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. o. é.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszernek közt bizonyára a legelső helyre méltatandók. A császári nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes biz. nyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegység, idegbaj, szívdobogás, ideges főfájás, vértörölés, köszvény-szerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hányás inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legtartamosh gyógyeredményt vívtak ki Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógyimódot használt használták ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, mű éselek, mezei gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvek, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbulást se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvárt: RITTER Tr. özv. gyógyszer. Továbbá Beszterczén: Szegot György. Sz.-Agothán: Knall K. gyógyszerész. Déván: Büchler A. Brassóban: Jekelius F. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész M.-Vásárhelyt: Bucher M. Burdacs A. N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl, N. Váradon: Jánky Antal. Segesvárt: Misselbacher. Szilágy-Somlyón: Orawetz A. Vajda-Hunyadon: Marschal. Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi cézegeknél létezik még ezeken kívül a

norvégiai hegyekről való

valódi DORSCH-MAJHALZSIROLAJ raktára is

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr. egy kisebbnek 1 ft. o. é.

Az üvegek el vannak látva védmárkával és kimerítő használati utasítással. Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsir faj a dorsch-halnak legfogdosabb egybegyjtése és kiválgatása által van meggyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bépecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtatott. — E valódi Dorsch-májhalzsirrolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, köszvény és eszű, tült borkiütés, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyszerész Bécében, „zum Storch”, Tachlauben.